

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1151/2020
02.12.2020. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац, Драгане Маринковић, Бранка Станића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Жељко Петровић, адвокат из ..., против тужене „Erste bank“ АД Нови Сад, коју заступа пуномоћник Милош Влаовић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2533/2019 од 03.10.2019. године, у седници одржаној 02.12.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2533/2019 од 03.10.2019. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2533/2019 од 03.10.2019. године и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 1635/2017 од 20.02.2019. године, у усвајајућем делу тужбеног захтева и одлуци о трошковима поступка и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење у том делу.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 1635/2017 од 20.02.2019. године, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 37.500 евра са домицилном каматом коју прописује Европска централна банка на штедне улоге по виђењу, у динарској противвредности по курсу на дан исплате по коме пословне банке у месту плаћања продају страну валуту, почев од 15.03.2010. године до ступања на снагу Закона о затезној камати, а од 25.12.2012. године камату у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за осам процентних поена, сагласно наведеном Закону до исплате. Тужбени захтев је одбијен у делу којим је тужилац тражио да се раскине уговор о девизном депозиту грађана број ... од ...2010. године, закључен између тужиоца и тужене, као и у делу којим је тражио исплату новчаног износа преко досуђених 37.500 евра са домицилном каматом коју прописује ЕЦБ на штедне улоге по виђењу, у динарској противвредности по курсу на дан исплате по ком пословне банке у месту плаћања продају страну валуту, почев од 15.03.2010. године до ступања на снагу Закона о затезној камати, а од 25.12.2012. године камату у висини референтне каматне стопе ЕЦБ на главне операције за рефинансирање увећане за осам процентних поена сагласно наведеном Закону, па до тражених 79.903,59 евра са законском затезном

каматом по стопи која се утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе ЕЦБ на главне операције за рефинансирање увећане за 8% почев од 13.06.2017. године до исплате. Тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 436.472,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до коначне исплате, док је са захтевом за исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова поступка од дана пресуђења до дана извршности пресуде, захтев одбијен.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2533/2019 од 03.10.2019. године, одбијена је жалба тужене и првостепена пресуда потврђена у побијаном усвајајућем делу и делу одлуке о трошковима поступка. Захтеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка су одбијени.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), да се о ревизији одлучује као изузетно дозвољеној, па је ради уједначавања судске праксе донео одлуку као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је ... године у просторијама тужене банке у канцеларији ББ у току редовног радног времена, закључио уговор о девизном депозиту грађана број ... којим је орочио износ од 37.500 евра предајући новац ББ, с тим што је у уговору наведено да се исти закључује између „Ерсте банк Необрокер“ АД Нови Сад и тужиоца као клијента. На уговору је био меморандум „Ерсте банке“ са адресом и бројевима телефона банке, а потписан је од стране тужиоца као клијента и у одељку потпис овлашћеног лица потписан је ББ, док је потпис ВВ у одељку овлашћеног лица већ био на уговору. Предмет уговора је регулисање међусобних права и обавеза по основу отварања и вођења девизног депозита код банке, те да је клијент положио депозит у износу од 37.500 евра, да се банка обавезује да клијенту отвори партију депозита и да се на средства која се налазе на депозиту плаћа камата по стопи од 1,3% на месечном нивоу, да средства остају орочена на период од 12 месеци, да је дискреционо право банке да одреди овлашћеног банкара задуженог за вођење рачуна клијента, у овом случају ББ. Уговор је оверен округлим печатом „Ерсте банке“ број ... који је 01.02.2008. године оглашен неважећим, а правно лице „Ерсте банк Необрокер“ никада није регистровано у АПР-у. Тужилац је такође, раније у току 2009. године закључио на исти начин уговор о девизном депозиту грађана број ... којим

су новчана средстава од 37.500 евра орочена на период од годину дана и тужиоцу је на основу тог уговора ББ исплатио орочену главницу у износу од 37.500 евра као и камату у износу од 5.850 евра. ББ је био запослен код тужене „Ерсте банке“ АД Нови Сад, Филијала у ... на радном месту ... почев од 01.11.2007. године, а од 02.06.2010. године на пословима ... који су по врсти и попису садржани у Правилнику о систематизацији са каталогом послова код тужене банке. По предметном уговору број ... од ...2010. године тужиоцу није исплаћен депоновани износ од 37.500 евра од стране тужене банке, нити му је исплаћена камата, иако се обраћао туженој али му је речено да банка нема никакве везе са тим средствима, као ни са уговором који је закључио са ББ који по речима службеника банке није био овлашћен да закључује такве уговоре. Против ББ се води кривични поступак пред Основним судом у Старој Пазови К 969/11 због кривичног дела преваре по оптужници ОЈТ Сремска Митровица Кт 1876/11 и у време првостепеног пресуђења тај поступак није окончан.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужиоцу исплати неосновано примљени новчани износ са каматом, налазећи да је тужилац са ББ закључио непостојећи, односно ништав уговор о девизном депозиту грађана, коме је предао новчана средстава и који се приликом закључења уговора послужио неважећим печатом банке, оверавајући уговор без сагласности банке, при чему је као друга уговорна страна означено правно лице које не постоји. Приговор застарелости потраживања је оцењен као неоснован, будући да се на стицање без основа примењује десетогодишњи рок застарелости из члана 371. Закона о облигационим односима, па од предаје новца 15.03.2010. године до подношења тужба у овој парници 01.12.2016. године, наведени рок није истекао.

Другостепени суд је дао другачију правну квалификацију утврђеног чињеничног стања, налазећи да је обавеза тужене да тужиоцу исплати износ од 37.500 евра са каматом у динарској противвредности, заснована на одговорности тужене за штету коју је проузроковао њен запослени ББ, тужиоцу као трећем лицу у смислу члана 170. став 1. у вези чланова 155 и 186. ЗОО. По налажењу другостепеног суда предметно потраживање накнаде штете није застарело, јер се у конкретном случају има применити привилеговани рок застарелости потраживања из члана 377. ЗОО, будући да се против ББ води кривични поступак за кривично дело преваре па у смислу одредаба Кривичног законика није наступила застарелост кривичног гоњења за то дело, при чему прекид застаревања кривичног гоњења повлачи за собом и прекид застаревања захтева за накнаду штете.

Основано се ревизијом тужене указује да је становиште нижестепених судова засновано на погрешној примени материјалног права.

Према Закону о облигационим односима (ЗОО) застарелошћу престаје право захтевати испуњење обавезе, а застарелост наступа када протекне законом одређено време у коме је поверилац могао захтевати испуњење обавезе (члан 360. став 1. и 2.). Застарелост почиње тећи првог дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе ако законом за поједине случајеве није што друго прописано (члан 361. став 1.), а наступа када истекне последњи дан законом одређеног времена (члан

362.). Чланом 376. истог закона, прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од када је штета настала. Када је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења с тим што прекид застаревања кривичног гоњења повлачи са собом и прекид застаревања захтева за накнаду штете, а исто важи и за застој застаревања (члан 377.).

Сагласно наведеном, у случају када је штета проузрокована кривичним делом, ако је за кривично гоњење предвиђен дужи рок застарелости од рокова прописаних чланом 376. ЗОО, захтев за накнаду штете према сваком одговорном лицу, а не само штетнику, застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења само ако је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело. У осталим случајевима примењује се општи рок застарелости потраживања накнаде штете из наведене одредбе члана 376. ЗОО.

Имајући у виду наведене законске одредбе у контексту утврђеног чињеничног стања, а пре свега да се против ББ води кривични поступак за кривично дела преваре, који није окончан у време првостепеног пресуђења, Врховни касациони суд налази да за сада није било места примени привилегованог рока застарелости потраживања из члана 377. ЗОО, нарочито што у поступку није утврђено да ли је у кривичном поступку чињеничним описом кривичног дела обухваћен и предметни уговор о девизном депозиту грађана број ... од ...2010. године. Осим тога, да би се у конкретном случају применио општи рок застарелости потраживања из члана 371. ЗОО и институт стицања без основа из члана 210. наведеног закона, морају бити испуњени општи услови стицања без основа прописани наведеном одредбом. Суштина је да на страни једног лица настане умањење имовине, што се у конкретном случају догодило на страни тужиоца, док је на страни другог лица потребно да постоји увећање имовине, што у конкретном случају није разјашњено јер првостепени суд није утврдио чињеницу да ли су предметна новчана средства прешла у имовину тужене банке.

Имајући у виду наведено, нижестепени судови због погрешне примене материјалног права нису утврдили битне чињенице да би се правилно оценила основаност истакнутог приговора застарелости потраживања. Због тога је Врховни касациони суд укинуо нижестепену пресуду, као и одлуку о трошковима поступка која зависи од исхода одлуке о главној ствари.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду изнете примедбе и утврдити наведене битне чињенице, како би правилном применом материјалног права одлучио о тужбеном захтеву.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић